

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

În Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Într-un oraș pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond

Catechisarea în școlile străine.

Nemulțămire generală provocase anul trecut o știre de ziariu, de cuprinsul, că catecheții nostri sunt opriți să mai propună religia în limba maternă a elevilor gr. or. români.

Ne-am mărginit atunci în a înregistra svonul, fără a intra în esaminarea, și eventual în combaterea faptului, din motivul, că în astfel de chestii delicate ținem că e mai bine să nu se facă multă vorbă în publicitate, ci să se lase apărarea drepturilor bisericii noastre în grija celor chemați și datori să le apere.

Astăzi chestia e de domeniul publicității, pentru-că sinodul nostru arhidiecezane de est-an s'a ocupat cu ea. Credem deci că e timpul să o comunicăm și cetitorilor, cu înșirarea tuturor fazelor prin cari a trecut. Și fiind ea în modul cel mai amănunțit espusă în raportul pe care comisiunea școlară l'a făcut către sinodul arhidiecezane, dăm în întregime acest raport, — după cum urmează:

„Semnalând la 11 April 1902 un entrefilet ziaristic, că catechetul nostru din *Apahida*, pe baza unei ordinațiuni ministeriale, care s'ar referi la toți catecheții de la școlile de stat, este îndrumat a preda studiul religiunii *exclusiv numai în limba magiară*, consistoriul încă în 12 April a. tr. a provocat pe acest catechet, ca imediat să raporteze întru cât este adevărat acel entrefilet.

În urma acestei provocări se și înainteză prin oficiul protopresbiterial al Clujului hârtia direcțiunii școlare din *Apahida*, prin care în adevăr se interzice catechetului nostru folosirea limbii noastre la catechisare. Pe lângă acesta, același oficiu protopresbiterial raporteză, că un atare ordin s'a dat la toți catecheții nostri de la școlile de stat din comitatul Clujului.

În curând au intrat la Ven. Consistoriu rapoarte despre o astfel de opreliște ilegală și din alte părți, așa de la

catecheții aflători în comitatul Alba-inferiōră și cel al Treiscaunelor. Ba, directorul școlii de stat din Abrud a mers așa departe, încât a confiscat chiar și manualele de religie aprobate de biserică.

Consistoriul, în fața acestei stări ilegale a căutat mai întâiu să afle: care este sorginta acestor atacuri. Afând că ele își au baza în o ordinațiune rezervată a ministrului de culte dto 5 Martie 1902, dată inspectorilor reg. de școle, pe de-o parte a dat imediat ordin catecheților a se ține strict de *usul de până aci în predarea studiului religiunii*, basat pe statutul organic §. 175 și pe legile țerii (art. 44 din 1868), pe de altă parte a cerut de la Consistoriul metropolitan, ca să întrevină la guvernul țerii și să cêră sistarea ordinului amintit.

Intr'aceea a venit și de la catechetul din *Orăștie* un raport, prin care asemenea se semnalază, că și la școlile ev. reformatate este atacat dreptul limbii noastre la studiul religiunii.

Îndrumând consistoriul metropolitan, prin ordinul dto 21 Aug. a. tr. nr. 264, pe consistoriul arhidiecezane a întrevini însuși la locurile competente în afacere, consistoriul arhidiecezane a și făcut toți pașii posibili întru apărarea drepturilor noastre autonome bisericești, prin reprezentare la ministrul de culte, arătând baza ilegală a ordinației sale și cerând sistarea ei.

Ministrul nu a dat nici un răspuns la această reprezentare. Catecheții nostri de la școlile de stat însă de aci încolo nu au mai fost molestați și tinginiți în folosirea limbii noastre la propunerea religiunii, ear' directorul din Abrud a restituit manualele confiscate, la îndrumarea inspectorului reg. de școle. Semn că reprezentarea a avut rezultatul dorit.

De tot critic stă însă afacerea catechisării elevilor nostri de la școla ev. reformată din *Orăștie*. Consistoriul a întrevinit direct, prin reprezentare la directoratul suprem din Cluj al bisericii reformatate. Intervenirea a rămas

însă fără rezultat, răspunzând acel directorat, cu deosebire prin hârtia sa din 19 Martie a. c. nr. 820 și din 10 April a. c. nr. 1542, că *în școlile sale nu pôte permite folosirea altei limbi decât a celei magiare*. Ba ce e mai mult, sistate fiind prelegerile din studiul religiunii la gimnasiul din *Orăștie*, directorul acelui gimnasiu, de-și odată a conces, mai târziu a revocat concesiunea și nu a permis elevilor nostri nici barem să asiste la exortare Dumineca și în zile de sêrbătoare, care exortare a rënduit'o consistoriul a se face mai intensiv, până se va aplana afacerea.

Din cele premerse este evident, că consistoriul arhidiecezane în afacerea aceasta a dezvoltat *tôtă energia întru apărarea drepturilor limbii noastre*.

Pe baza demersurilor făcute comisiunea școlară a ajuns la convingerea, că alți pași deocamdată nu se pot face la directoratul ev. ref. din Cluj, dar' nici la guvern, fiind aceasta biserică — autonomă.

Drept aceea propune următoarele:

Sinodul aprobă pașii întreprinși de consistoriu în afacerea catechisării elevilor nostri de la școlile străine. Poftește să îndrume pe catechetul din *Orăștie* să întruniască Dumineca la timp potrivit elevii nostri la exortare și să le dea instrucțiunea potrivită în studiul religiunii. La sfârșitul anului școlar să facă examen, invitând direcțiunea, să le estradee atestate în *tôtă regula*, pe cari elevii le vor prezenta autorității școlare. Dacă nu s'ar recunoște validitatea acestor atestate, catechetul să raporteze imediat, pentru-ca consistoriul să întrevină imediat la directorat și la guvernul țerii, pentru delaturarea acestor neajunsuri întră două confesiuni autonome, egal îndreptățite și recunoscute, din patrie.

Cum am spus în rapoartele date despre decurgerea ședințelor sinodale, propunerea a fost acceptată din partea sinodului și a fost ridicată la valoare de conclus.

Imprejurarea, că ore sôrele de ce nu a fost vizibil de-odată cu ivirea luminei, iată cum ne-o esplică sf. părinte Vasilie cel mare: „sôrele și luna nu au fost făcute pentru-ca aceia, cari nu cunoșteau pe Dzeu, să nu credă, că el ar fi părintele luminei și creatorul plantelor”.

Presupunând, că fie-căruia este cunoscut cum servește sôrele, luna și stelele „de semne pentru timpuri, zile și ani”, țin de superfluu a mai da esplicări, ci mă voiu nisul a arăta, cum se pôte mai rațional înțelege adevărul spus în sf. scriptură, că Dzeu făcù: „doi luminători, pe luminătoriul cel mare, ca să guverneze ziua, și pe luminătoriul cel mai mic, ca să guverneze noptea.”

E drept că dacă ne-am pune pe vederi științifice nici decum nu am puté afirma cu sf. scriptură, că sôrele sau luna ar fi cele mai mari corpuri cerești, căci din contră, sunt unele dintră cele mai mici. Ele se vęd mai mari ca celelalte, din cauza distanței prea mici, ce ne desparte de ele. Moise însă, când zice, că sunt cele mai mari, vorbește din punct de vedere practic, căci întradevăr dacă ne uităm la sôre și la lună de pe pământ, apar ca cele mai mari dintră *tôte* corpurile cerești.

Hirotonirea episcopului Ioan.

Sibiu, 6 Maiu n.

A sêră la 6 ore s'au început ceremoniile religiōse, prescise la hirotonirea de arhieru, întru hirotonirea nou alesului episcop al eparchiei aradane, Preacuvioșia Sa arhimandritul *Ioan Ignatie Papp*, spre care scop au sosit la Sibiu încă de alaltă-sêră dignitarii bisericești ai eparchiei Aradului și celei a Caransebeșului, în frunte cu Preasânția Sa episcopul *Nicolae* al Caransebeșului și însoțiți de delegații eparchiei aradane.

Serviciul s'a început la 6 ore, cu *vecernia*, în biserica parochială din suburbiul *Josefin*, servind Preacuvioșia Sa noul episcop, cu protopresbiterii *Ioan Papiu* (Sibiu) și *Vasile Beleș* (Arad), ear' înaltpreasânția Sa metropolitanul și Preasânția Sa episcopul *Nicolae* au asistat la serviciu la locurile rezervate arhierilor. Ecteniile diaconale au fost rostite de diaconii *Dumitru Câmpian* și *Iosif Enescu*. După „*Mărire*” de la *stichôvnă* s'a rostit ectenie și pentru nou alesul episcop, care după oțpus desbrăcând odăjdiiile a luat loc lângă tronul arhieresc, pe când Preasânții ceilalți doi arhierii ocupaseră loc la masa pusă în mijlocul bisericii, pe care era: evangelia, crucea, 2 lumini aprinse, o sticlă cu vin roșu, 3 păharē și o tasă cu trei prescuri. Diaconii s'au prezentat în fața alesului și după ce l'au cădit de trei-ori, diaconul *Câmpian* i-a cetit actul prin care se comunică alesului, că sinodul arhieresc l'a aflat vrednic de trepta arhierescă, ear' M. Sa Domnitoriul i-a întărit alegerea de episcop „al eparchiei Aradului, *Orăștiei*-mari, *Ienopolei*, *Hăl-magiului* și părților adnexe din *Bănatul-Timișan*”.

Alesul răspunde, că primește cu mulțămire vestea și se supune votului sinodului eparchial și hotărîrii Preasânției, promițând că va păstori cu tot zelul și va conduce în fapte bune turma cuvântătoare din eparchia numită. După

FOIȘORĂ

Facerea.

De *Ioan Stanciu*, cleric.
(Urmare)

Ceea-ce privește întrebarea, că ore lumina cum a putut fi și de unde și-a luat originea înainte de a fi fost sôrele vizibil, cred că am rezolvat-o în cele premerse. Dar totași la prima vedere pare a fi contrazicere întră adevărurile spuse în vers 3—6 și vers 14—19, căci acolo întră altele se zice, că „Dzeu despărți lumina de întunec, și Dzeu numi lumina ziua și întunecul îl numi nopte”, ear' aicea, adecă în ziua a patra, tot cam acestea idei se exprimă când se zice, că Dzeu „făcù luminătorii pe întinsul cerului, ca să despartă ziua de nopte . . . ca să lumineze pe pământ . . . și să despartă lumina de întunec”. Cum? Ore Dzeu aceea ce a făcut în ziua primă, să fi repetat și în ziua a patra? În ziua primă a despărțit Dzeu lumina de întunec; cum de în ziua a patra ear' o desparte?

Fiind Dzeu perfect, și lucrurile de el sêvêrșite trebuie să fie perfecte. Deci ceea-ce

a sêvêrșit în ziua primă, fiind ceva perfect, aceeași acțiune perfectă nu a putut-o repeta, cu atât mai vêrtos, căci El nu face nimica superfluu. Contrazicerea la aparență este evidentă, căci s'au nu a existat lumina până în ziua a patra, și atunci nu e adevărat ceea-ce se afirmă în vers 3—6, adecă, că în ziua primă se făcù *lumina și se despărți de întunec*, s'au apoi s'a făcut în ziua primă, și atunci nu e adevărat că în ziua a patra făcù Dzeu luminătorii, *ca să despartă lumina de întunec*.

În ambele casuri se atacă sfânta scriptură în mod violent. Fapt e, că lumina de întunec s'a despărțit deja în ziua primă, numind Dzeu încă atunci lumina ziua ear' întunecul nopte. Noi însă adevărata cauză a întunecului nu o știm până în a patra zi. În acesta zi se spune precis, că sôrele, luna și stelele sunt puse pe „întinsul cerului ca să lumineze pământul și să guverneze ziua și noptea și să despartă lumina de întunec”. Numai acuma după ce s'a făcut vizibil sôrele, i-se spune scopul și calitățile cari le-a avut și până în acesta zi. Efectele sôrelui erau deja în ziua primă, ear' cauza ni-se face cunoscută numai în a patra, spunându-i-se totodată și efectele.

În ziua a cincia făcù Dzeu animalele viețuitoare în apă și „tôte paserile viețuitoare după felul lor”. „Și Dzeu le binecuvântă zicând: creșteți și vă înmulțiți și umpleți apele în mări; și paserile să se înmulțescă pe pământ”, (22—23).

Având animalele viețuitoare în apă și paserile condițiunile de viață deja mai înainte de a cincea zi, ne putem pune întrebarea, că ore au existat înainte de acesta zi vre-o pasere s'au animal de apă? Posibilitatea nu este eschisă, cu atât mai vêrtos că sfânta scriptură susține că numai „mulțimea de animale viețuitoare” s'a ivit în ziua a cincia. Acesta posibilitate se referă și la animalele create în a șesa zi, care nu e altceva de cât continuarea creării începută deja în ziua a cincia.

Numai după ce termină Dzeu și crearea animalelor „viețuitoare după felul lor”, a vitelor, têritorelor și a fiarilor de pe pământ, creă ființa cea mai perfectă după chipul și asemănarea sa, „care să stăpânescă preste peștii mării și preste paserile cerului și preste patrupede și preste tot pământul” (v. 26).

(Va urma).

acest răspuns și promisiune alesul merge în mijlocul bisericii și ocupă loc la masa arhierilor. S'au rostit apoi obicinuitele polichrone pentru Domnitoriu, pentru cei patru patriarhi, pentru metropolitul Ioan, pentru episcopul Nicolae, pentru metropoliți, arhiepiscopi, episcopi și tot clerul, pentru noul episcop și pentru dirigătorii militare, civile și pentru popor. Fie-cărui polichron cântăreții răspundeau cu „mulți fericiți ani“, ear' arhieriei și noul episcop închină în sănătatea celor amintiți în polichron.

După acestea a urmat *vecernia mare* împreună cu *litie* și priveghiere, după tipicul Rusaliilor, prescris la hirotonirea de 8 ore și 10 minute.

În decursul sfinte liturgii de azi s'a făcut apoi adevărata hirotonire.

La orele 9 sosește la biserică I. P. S. Sa Metropolitul Ioan, însoțit de P. S. Sa episcopul Nicolae al Caransebeșului. La intrare în biserică îi primesc, îmbrăcați în ornate, Preacuvioșii Lor Archimandriții Ioan I. Papp, Musta, Dr. Il. Pușcariu și Augustin Hamsea, P. C. S. protosincelul Dr. Eusebiu Roșca, protopresbiterii Ioan Papiu, Vasile Beleş, Dr. Trailescu, ieromonahul Dr. Miron E. Cristea și diaconii Câmpean și Enescu. Cântările liturgice le-a cântat corul mixt al dlui T. Popovici.

Se face îmbrăcarea Arhierilor.

După îmbrăcarea diaconii, având în mâni — unul dichierul, ear' celalalt trichierul, — se posteză în ușa împărătescă, rostind diac. Câmpian la adresa metropolitului: „Așa se luminează lumina ta înaintea oamenilor, ca vedând fațetele tale bune, se preamărescă pe Tatăl nostru cel din ceruri“ etc. Înainteză apoi ambii până în naos și predau metropolitului luminările, care binecuvântă cu ele poporul, și împreună cu celalalt arhieriu iau loc pe foteliile din mijlocul bisericii, fiind întins înaintea lor un covor pe care e brodat chipul vulturului.

E condus acum din altariu alesul și după ce diaconul Câmpian zice: „Poruncind poruncește, Înaltpreasânțite Stăpâne!“, P. C. Sa Archimandritul Musta îl prezintă Arhierilor cu cuvintele:

„Cu umilință se prezintă Înaltpreasânțitei Tale spre hirotonire iubitul de Dzeu, preacuviosul archimandrit Ioan, ales și întărit episcop al eparchiei Aradului, Orășii-mari, Ienopolei, Hălmagiului și părților adnexe din Banatul-Timișan, și se pune Înaltpreasânțitei Tale spre grațioasă dispozițiune“.

Metropolitul întrăbă:

„De ce ai venit și ce ceri?“

Alesul răspunde:

„Am venit să cer hirotonire cu preasfințitul dar arhieresc.“

Metropolitul:

„Dar' cum crești?“

Alesul rostește simbolul credinței, după care metropolitul îl binecuvântă de trei-ori zicând:

„Darul lui Dzeu Tatăl și al Domnului nostru Iisus Christos și al Duhului sânt să fie cu tine.“

Diaconii conduc pe alesul până ce ajunge să stea pe mijlocul vulturului, și îl prezintă de nou, la ce P. S. Sa episcopul Nicolae îl agrăsește cu următoarele:

„Arată-ne nouă mai pe larg: cum crești despre întruparea Fiului și Cuvântului lui Dumnezeu?“

Alesul rostește partea referitoare din simbolul credinței, completată cu esența dogmei despre cele trei ipostasuri ale sfinte Treimi și cu respingerea eresurilor lui Arie, Machedonie și Nestoriu, — după care mărturisire diaconii înainteză cu el până la capul vulturului și earăși îl prezintă Arhierilor. Metropolitul îl întrăbă:

„Mai spune-ne: cum crești despre canónele s. apostoli și ale s. părinți?“ ear' alesul răspunde cu declarația, prin care și-misiunea mărturisire credinței și misiunea arhierescă. Predă apoi metropolitului declarația, scrisă și sub-

scrisă de el însuși, spre a fi alăturată la acte. După acestea metropolitul îl binecuvântă; el se închină de trei-ori arhierilor și le sărută mâna, ear' ei îl sărută pe frunte. Covorul e dus acum înaintea icónei Mântuitorului, unde alesul stă până la „Sfinte Dumnezeule“, când e condus în altariu spre a fi hirotonit. Hirotonirea e la fel ca și la preoți, fiind numai rugăciunile mai multe. Se continuă apoi liturgia, ear' după terminare se desbracă toți trei de odăjdii, metropolitul și episcopul Nicolae iau loc pe foteluri în mijlocul bisericii, de unde metropolitul ține nou hirotonitului o alocuție și-i predă cărja arhierescă.

Drept răspuns nouă rostoste o cuvântare bine simțită. Metropolitul și episcopul Nicolae ies din biserică, ear' noul episcop împarte anafora.

Actul hirotonirii e terminat.

La ora unu, când scriem aceste șire, sunt terminate felicitările și prezentările, și se începe prânzul festiv, dat de I. P. S. Sa metropolitul în onórea noului Arhieriu.

Drept încheiere notăm, că P. S. Sa episcopul Ioan al Aradului are în suta sa pe următorii domni: Dintră mireni Dr. Oncu, și Petru Truța, din cler P. C. Sa Archimandritul Hamsea, protopresbiterii George Popoviciu, V. Beleş, Dr. Trailescu, Păcală, Roxin și preoții Papp și Horváth.

Ca óspe a fost prezent la actul de sfințire dl inginer din România Aurel Beleş și întreaga societate înaltă română din Sibiu.

P. S. Sa episcopul Nicolae e însoțit numai de Archimandritul Musta.

O chestiune deschisă.

(Ecua la articolii cu acest titlu, publicați în „T. R.“)

De protopresb. Vasile Gan.

(Urmare).

E fapt netăgăduit și psihologicște-deplin documentat, că omul are aplecare spre un lucru óre-care și se pòte determina la săvârșirea lui numai după-ce fi cunoște folósele ce le aduce.

Precum nenatural lucru este a silii pe un elev la învățarea mecanică, din care se alege numai cu repulsiune față de învățământ, tot așa nenatural e pensiuu popor a' l silii să și dea copiii la școlă, nainte de ce ar cunoște bunătățile școlii.

Se va obiecționa: poporul nostru nu de eri de alaltăeri susține școlé, ci cel puțin de 30—40 ani; în acest restimp se va fi familiarizat ór' cu școlá, știe ce plătește. Esperiența l'a învățat.

Să rămânem la analisisarea faptului atins în cele premergătoare, relativ la însușirea țirei poporului pentru carte.

Am zis că părinții se îmbulziau cu copiii la învățatoriu. De ce se îmbulziau? Să i facă ómeni iscușiți, pòte domni mari! S'a ajuns scosul? Nu!... Fiind-că școlá n'a fost condusă după nici un sistem, fiind-că sistemul de învățământ mai nou neglija partea moralisătoare și educativă apròpe cu totul (ba pe învățatul religiunei nu se puneau nici atât preț cât puneau cantorii cei bėtráni, cari învățau pe elevii lor cel puțin tipicul bisericesc și rugăciunile tóte), din elevii școlélor acestora s'au ales nește bărbați reci, fără multă rívnă spre lucrurile idealiste.

Nu ca vorbă de ocară, nici ca defăimare la adresa școlélor, dar' adevărul îl spun. Nenumărate esemple din comune arată, că din elevii au eșit fórté mulți perde vară, a căror înțelepciune este crájma, jocurile și cărțile. Cei-ce n'au voit ori n'au putut din cauza părinților (ce-i țineau în frón) aluneca pe povârniș, au lăpădat cu totul spoiála, au recăzut la starea dinainte de școlá.

Noțiunile deci încă n'au încălțit, nici au moralizat pe cineva. Tocmai acésta e vina la noi. De-și școléle sunt școlé confesionale, sub autoritatea bisericeii, totuși religiunea și moralul se învață cât se pòte de réu. Cât de des ni-se dá ocașiunea a auđi din gura poporului frase ca acestea: Nu mai știm ce se va alege de băeții nostri. Învață tot numai su-cituri și frământări de limbă, dar' pe cărțile

din biserică nici nu știu măcar ceti... necum se se róge și se cante în biserică!...

Neținând școlá cont de predispoziția sufletescă a poporului, acela nu vede în ea aședământul plăcut lui, și cât numai pòte își subtrage băeții de la cercetare, căci zice: Nu voesc să mi-se strice băeții!

Pot povesti însă și alte efecte ale științei de carte.

Se înființase într'o comună óre-care un institut de „credit și păstrare“. Acela împarte bani efitini, nici nu silește a' i respălăti de odată, dar' povestea e, că numai cine știe scrie, — capătă bani. Se pun deci ómeni bėtráni pe carte. Învață cetit-scrisul, ca să pòtă scóte bani împrumut.

S'a dovedit în urmă că acest zel a dus la rezultat făcut pe bietul om să-și iee adio de la casă și moșie. Bietul om nu știuse ce e sorocul, a întârziat cu plătirea. Așa era obicinuit la împrumuturi. L'a învățat avocatul minte...

Dar' ce se mai lungesc vorba! Ori-cine, cred, vede din cele de până aci, că poporul rezultatele școlii le pricepe numai din partea lor cea rea, și că trebuința de carte nu i-s'a făcut în trup și sânge.

Dacă ar fi inițiat poporul nostru cât de cât în secretele industriei și comerțului, dacă ar fi dat la gospodărie mai rațională și speculă economică, unde inomis se recere și ceva știință de carte, să fim siguri, că nu ar neglija datorința de a învăța, căci ór' și românul e din aceeași materie creat ca și alte popóre, și ce fac acelea ar trebui și el să facă.

A cui e vina că nu a fost dat poporul nostru la aceste? A fireștilor lui conducători. Înțeleg acú totă pătura superpusă, a cărei menire e conducerea, luminarea poporului.

Spre a nu fi réu interpretat, notez, că nu acuz pe nime. Recunosc chiar, că unii dintră preoți și învățatori lucră cu zel întru luminarea poporului prin predici, conferențe ș. a. De ce dar' nu se mișcă deci poporul? N'are exemple reale și practice.

Vorbe a tot auđit el, dar' n'a văduț fapte. Vreau să instruez poporul a conduce gospodărie și economie rațională? Mă va asculta, dar' când? Când va vedé economia mea rațională și va ști apreția folósele ei din intuițiune proprie. Se va înțelepci cu industriile, comerțul și celelalte. Când? Numai când va vedé comercianți, industriași, întreprindători din sinul seu și va vedé că acestia prosperéză. Atunci și numai atunci va schimba cu trecutul, și numai atunci se vor împopula din greu și școléle.

Până acum exemple de aceste n'au prea fost. Abia în timpul mai nou se ridică și dintră ai nostri unii, se înființéză societăți și tovărășii. Efectul bun al acestora sigur nu se va perde. Precum din picurii de sânge ai Martisor, a răsar și înflorit biserică lui Christos, așa din semințele de acest fel va răsar viitorul poporului nostru.

Ridicarea în așa formă a poporului recere o muncă intensivă și solidară a tuturor factorilor din parochii și nu numai a unor persoane singuraticé. Preoții și alți inteligenți, cum ș'na accentuat și prin ziarele noastre, nu vor ține de dejositor pentru ei a face industrii, comercianți și „gospodari“ harnici din fiii lor, ca să capete pentru aceste și poporul gust, să urmeze pildele cele bune. Pilde bune vor fi și crearea și conducerea economiilor de model.

Școlá, la rândul ei, nu trebuie să fie pasivă.

Școlá trebuie să crească caractere, și încă caractere religióse, căci — fie, și desvólte-se omenimea cum va vrea — rămâne adevér, că viitorul e al acelor, cari au caractere religióse și morale.

Caracterele nu numai din punct de vedere religios sunt dorite, dar' și de aceea, că numai cu aceste caractere se pòte susține clasa meseriarilor, comercianților șcl., căci îi asigură contra căderii. Căderea tocmai la acestia e mai ușoră, și cea materială și cea morală.

Prin creșterea caracterelor religióse se va aduce și poporul în mai strânsă legătură cu școlá sa, și se va convinge, că într'adevér școlá e binefacere.

Analfabetismul nu va dispără total de la poporul bisericii noastre, și pòte fi în secolul următor. La tot cazul nu va înceta până ce duréză stările actuale de lucruri.

Sunt greutăți tehnice, împreunate cu cercetarea școlii, cari nu se pot învinge nici pe lângă aplicarea de cele mai grele pedepse.

Un aplicare 3—4 copii, cari ar trebui de-odată să cerceteze școlá. Omul e sărac, n'are cu ce-i îmbrăca, nu are cu ce le cum-păra cărți, nu-i pòte provedé cu ale traiului. Ce va face antistia școlară? Pe doi îi va dispensa, rămâne unul bun de școlá. Nu odată se întâmplă, că nici acest unul nu vine, pentru-că tatăl-seu pe toți i-a trimis în lume ca servitori.

Acolo e cassa bisericeii: pe cei săraci trebuie să-i provadă cu cărți, vestminte... se va zice. Dar' cassa bisericeii și ea este golă, pentru-că la popor sărac — capitalele lipsesc.

Alt cas! O comună este împrașiată, copiii trebuie 3—5 luni să meargă la școlá și îndéré. Ușor de înțeles: cei mai mici, mai debili, vor trebui să stea acasă. În timpul verei și de ar puté merge cumva, — preste érnă le este absolut imposibil. Se vor imatricula mai târziu când vor fi mai de etate! Se ivesc de aceste casuri, — chiar eu am școlé — că elevii sunt recrutați apròpe toți din cei de repetiție. Dar' nu se pòte pretutindena astfel. Când au ajuns la etate, băeții sunt întrebunțați în economie și nici habar nu mai au părinții a-i trimite la școlá.

Poporul nostru trăește din economia vitelor, mare parte, altă parte din economia câmpului, care nici ea nu pòte fi fără vite. În urma necerșilor făcute și a legilor aspre de câmp, pădure și pășunat, vitele nici pe un moment nu pot eși singure la islaz, căci pedepsele de prevaricație sunt enorme, înghit an de an din sudórea poporului sume ce prin unele locuri ajung la valórea dărilor directe.

Ce e mai natural pentru bieții economi de cât să-și supragă copiii de la școlá, căci mai bucurosi purtă pedepsele școlare, de cât cele de prevaricație. Ací își află esplicarea și absențele cele multe ce se ivesc la școléle nòstre, mai ales în timpul de primăvară și tómnă, când băeții sunt toți ocupați în economia părinților. Se pòte zice, că prelegeri adevărate și cercetări regulate la școlá sunt numai în timpul lunilor de érnă. Învațământ regulat numai în 4—5 luni se face din cele 8 obligate.

A se arăta autoritățile școlare locale radicale în punctul acesta, nu pot, deóre-ce ucid materialicește propriul popor. Astfel în timpul mai nou se face tot ce e posibil în acésta direcțiune.

Un alt moment de mare ponderositate sunt încă dator a-l releva aci: nu avem școlé de ajuns, nici personalul suficient spre a puté participa toți fiii poporului la instrucțiune.

Când biserică nòstră singură ar puté dispune de școlé, când autoritatea politică — afară de inspecțiunea propriu zisă — n'ar dicta alte condițiuni pentru școléle nòstre, cum ni-am puté înțoci afacerile școlare după noi cer trebuințele locale. Dar' nu e așa. Din școléle nòstre fórté multe au trebuit să fie închise, pentru-că nu au putut și nu pot satisface legii. De-o parte salariile învățatoréști, de altă parte edificiile școlare necorespondentóre au dus autoritățile bisericești la ideia care ș'na realizat de afilia comune bisericești cu școlá, susținénd edificiul comun și învățatoriu comun.

Pedecile ce rezultă pentru învățământ sunt prea elocvente. De o parte, de unii din parochieni s'a depártat școlá, prin ce s'a îngreunat mult cercetarea regulată a aceleia, de altă parte înmulțindu-se elevii astorfel de școlé, și legea nepermițénd a se instruí mai mulți de 80 în o sală și de un singur învățatoriu — supernumărării, vrénd-nevrénd au trebuit eliminați și atunci când înșiși ar fi năpădit școlá, fără mijlóce de forță, pentru-că sabia lui Damocle atârna de asupra: inspectorul regesc de școlé, pe motivul că sunt mai mulți elevi obligați de cât sunt sistemisați pentru un învățatoriu, — pretinde sus și tare a se instituí a doua putere didactică, a se zidi o a doua sală și așa mai departe.

Câte școlé nu avem noi afiliate cu comune de ale nòstre și și cu greco-catolicii, din pricina salariilor!? Dacă biserică era lăsată în pace în punctul salariilor și edificiilor, ea sigur că își cunoștea trebuințele cum de fapt de la începutul obligativității învățământului le-a și înțocit și a și lucrát în conformențela, înființând școlé în tóte cătunele mai însemnate, prin ce s'a dat și primul stimul pa-

rochienilor nostri a se familiarisa cu învățământul, adecă cu știința de carte.

Adevărat, edificiile nu erau ceva splendore, sferăciciose erau ca și poporul, adevărat, că „dascălii” nu aveau cunoștința metodelor care o au astăzi, aveau însă ambițiunea de a fi „dascăli”, și propuneau elevilor după gustul lor și al părinților, anume înainte de toate cetitul și scrisul, apoi tipicul bisericesc, cântările și mai pe urmă din celelalte științe câte ceva.

Din băieți se alegeau — de nu altă — niște cântăreți în biserică. Era mai mult acosta de cât nimica; ba era mai mult și de cât rezultatul școlii de astăzi, căci astăzi nu rămâne nici atâta pentru viață. Cu timpul îmbunătățindu-se sörtea poporului se îmbunătățeau și stările școlare și puteam progresa în mod normal.

Așa? Nicăiri pe fața pământului, cred, n'a mai obvenit fenomenul întors ca la noi, după care treptat cu ridicarea salarelor și edificiilor școlare din ce în ce mai pompoase, se scada intensitatea învățământului și se se impuțineze școlarii.

În zadar! malum necessarium caută a' l' sustine, caută a ne supune forței împrejurărilor date, cari nu le va pute schimba mână omenescă, de cât atunci, când se vor schimba stările materiale, ca se putem înmulți școlile, se înmulțim și personalul învățătoresc treptat cu acelea. Sărăcia, sărăcia, părădnicia de ea! Ea se dispară, celelalte vor urma!

(Va urma),

Pagini din trecut.

Cum s'a propoveduit unirea în părțile Bihorene?

de Dr. George Alexici.

(Urmare.)

Fiind și altă carte cu mare pecete am văzut acolo. Zicind al nostru jurat al țării anume Cioroș Găvrilă din Sirbi să ne măghierăzluiești¹⁾ cartea aceasta, care zică că ie dela craiasă să vedem ce poruncă e întrinsa. El au zis că nu știm noi dicește²⁾ noi am zis să ne spuie oungureaște. Pentru acest cuvint au zis să mă prindă să mă bată, zicind că de ne vom da supt ouniție, asupreală spre noi nu va fi, că ne sănuiește³⁾ oarmeghie de dajde cea grea. Cu aceea nu sau legăduint cinstita oarmeghie, ci sau sculat tisturile⁴⁾ domnilor asupra noastră, anume, a marii sale a herșegului⁵⁾ Oudvorbirău Parnaski Mihaî și au prins dintre noi 8 oameni zicind că de nu vom primi popi cei ouniți nici cum robii afară nu a slobozi. Noi lam cuntenit pe Dumnezeu și pe înălțata crăiasă, să nu ne runtuluiască. El au zis cum că lege noastră nu este bună de nu ne vom ounia, Noi am zis, că nu ne vom ounia, și pe noi să nu ne prinză pentru ounia, că de vom fi vinovali nea prinde crăiasă, pentru acea noi nam îngăduint, săi ducă în prinsoare, ca noi cind nea potii înălțata crăiasă, noi sintem ascultători de porunca înălțatei crăiasă, pentru acea zicind oadorbirău că are puteare înouit biruește herșegul să țipe popii cei ne ouniți și să pue de cei uniți și undei calvin să pue plebanoși.⁶⁾ Pentru aceea lam cuntenit să nu ne hăbărgătuiaască din lege, că înălțata crăiasă nu pofteste a asupra pe nime din lege, Acel numit Odoorbirău Parnaschi Mihaî peste scurtă vreme tilnindu să cu acel numit udvorbirău, vinind al nostru jurat al țării anume Cioroș Găvrilă de câtă Orade supt hagău⁷⁾ de Orade prinzind pușca și zicind să stau în loc și să mă dau rob. Minind hăducii să mă prinză eu lam cuntenit pe Dumnezeu și pe înălțata crăiasă să numi ție drumul să mă prinză, și cu fuga am hălăduint. Nehodinind cinstita ormede, făcind sfat și dind poruncă la mai sus numit solgăbirău Budai Peiteri să ne prinză, anume pe al nostru jurat Cioroș Găvrilă, îmblind anume la oun țirg Șoloșavașar⁸⁾ în oraș în Mărghita au îmblat cu armași și au aflat pe acel jurat al nostru anume Cioroș Găvrilă, acolo lau prins, și mare hurțulaș⁹⁾ au făcut, cît pă pământ mau tras, Cuntenindul

¹⁾ ung. magyaráz = esplică.

²⁾ ungarism (deakul) = latinește

³⁾ ung. szán = a milui.

⁴⁾ ung. tiszt.

⁵⁾ ung. hercegség.

⁶⁾ ung. plébános = preot.

⁷⁾ ung. hágó = potecă, drum.

⁸⁾ Forma șoloș nu o înțeleg; vașar = ung. vásár.

⁹⁾ ung. hurczold = tirăire

și rugindu să nu ne ruguluiască,¹⁾ iau cuntenit pe Dumnezeu și pe înălțata crăiasă să ne dea pace. Că noi cu plingere neam dat iștanție la înălțata crăiasă, și de acolo așteptăm toată dreptate noastră. Nebăgind samă acel numit solgăbirău, mai mare hurțulaș încă facea muncind să ducă pe al nostru jurat în robie. Văzind noi țara căl prinde fără de vină, cuntenindul să nul ducă în robie, că noi așteptam poruncă dela înălțata crăiasă și dela mai sus numit al nostru mitropolit Pavel Nenadovici, să ne aducă de acolo luminata comisie, să ne vijgaluiască²⁾ de toate asuprele ce ne face cinstită ormeghie. Nebăgind samă cuntenimintul acel numit solgăbirău, au sculat pre noi verboncul crăiesii, cari corboluesc³⁾ cotunele ceale dealoge⁴⁾ de care țirgu s'au mirat. Și neam oprit pre Dumnezeu și pe crăiasă să nu ne prinză nici să scoale pre noi. Înțelegind ofițirii, cumcă navem nici o vină, ce pentru lege să scoală pre noi, atunce au oprit cotunele de pre noi. Pre care avem mărturie pre poșta dela Dida și pre alți oameni, cari au fost la acel țirg. Cu atita nu sau hodinit cinstita ormede, ce au minat alt solgăbirău, anume Budai Imbre și pe Covaciș Mihaî și au îmblat de neau jurat ce punctul neau scris al nostru prea Osfințit arhieru Synesie Jivanovici și nam putut a călca porunca ce am jurat, că noo nu neau dat nici un punct înpotrița nimăru.

(Va urma.)

Din Brețcu.

— Inmormântarea protopresb. Coltofean. —

Brețcu, 16 April v.

Dumnezeu în grea cercare a adus biserică noastră ort. rom. din tractul Treiscaune, chiamând la sine pe vrednicul și de toți iubitul nostru șef tractual, pe protopresbiterul Dimitrie Coltofean.

Da-ă asemănăm starea tractului de astăzi, cu cea din trecut, ori-cine va constata, că e alta, cu toată că timpurile din urmă cu mult mai vitrege au fost pentru biserică și școlă noastră din acest tract, de cât timpurile mai vechi.

Și meritul este al defunctului șef D. Coltofean, care a trăit și s'a jertfit pentru oficial seu greu, și împreună cu mare responsabilitate, și care în vîrstă abia de 53 ani ni-a fost răpit de cruda mörte, lăsând întreg tractul și numărösă sa familie cum și pe numărösii sei amici, cu lacrimi în ochi.

Viitoriul va dovedi pe cine a perdit biserică noastră, școlă noastră, în persöna protopresbiterului D. Coltofeanu, a cărui inmormântare avu loc Marți în 15 April st. v. a. e., aședându-se rēmășițele sale pămîntești spre eternă odihnă în cimiterul bisericeii din Brețcu.

Pentru a face și altora cunoscută decurgerea inmormântării mult regretatului protopresbiter, îmi iau voe a o descrie în următoarele:

Deja Luni 14 April rudeniile defunctului, cari erau în afară, erau adunate tôte pentru a vörsa câte o lacrimă pentru mult iubitul lor.

Marți dimineața apoi casa mortuală gema de lume. Din întreg tractul, preoții cari numai au auđit de trista întempleră, s'au grăbit a veni și a mai vedé pentru ultima öră pe scumpul lor șef. Totul era trist, până și natura însăși părea a participa la tristetea generală, căci de Duminecă séra ploua lin.

La orele 10 a. m. sosește și mult on. paroch Dr. V. Saftu din Brașov, care fu învitat de familia decedatului a participa la aducerea de rugăciuni, ca unul dintré amicii vechi ai defunctului. La 12 ore 16 preoți erau prezenți, dintré cari 8, în frunte cu delegatul Escelenției Sale, la ora 2 au început serviciul inmormântării.

De tristă și de inimi sfășietöre privești! În jurul sieriului mama, soția, copiii 8 la număr (lipsiau 2 din cei 10), fratele, cumnatul, surorile, ginerii, soerul, toți vörseau lacrimi când au vedut că ora despărțirii de scumpul lor defunct a sunat. De-și ploua în continuu, curtea și strada gema de publicul din loc și de cel venit din afară. În urma

¹⁾ ung. rug = a lovi cu piciorul.

²⁾ ung. vizsgál = a cerceta.

³⁾ Obirșia cuvintului nu o știm; pe semne trebuie să fie vre-un ungarism. Înțelesul = a aduna.

⁴⁾ ung. gyalog katona = cătană pedestraș.

praporilor și la sunetul tânguitor al clopoteilor, atât al celor de la biserică ortodoxă, cât și al celor de la biserică rom. cat., pășiau toți cu capul plecat, înaintând spre biserică după sieriul decedatului.

În biserică Dr. Saftu, cu voce tremurătoare dă binecuvântarea și serviciul începe cu tötă solemnitatea. Biserica era îndesuită de lume, curtea bisericeii de asemeni.

Trei discursuri s'au ținut. Întăiu a vorbit dl Romul Verzea, care ca delegat oficios cu prisosință a satisfăcut sarcinei, scotënd în relief persöna defunctului, activitatea sa ca preot și protopresbiter, și munca lui în viaa Domnului, o muncă grea, istovitoare de puteri fizice, care l'a răpit atât de timpuriu din cercul nostru.

Părintele Dr. V. Saftu scöte apoi în un limbagiu dulce la lumină și convinge pe cei prezenți despre meritele ce și-le-a câștigat protopresb. D. Coltofean ca preot, ca păstor sufletesc, îndemnă pe creștinii ortodoxi a ține la biserică străbună, la Sionul nostru sfânt, care ne-a scăpat ca națiune păstrându-ne dulcea limbă românescă. (Frumösa vorbire a dlui paroch Dr. V. Saftu o vom da în întregime în numărul viitoriu. Red).

În numele preoției tractuale vorbi în urmă parochul Ioan G. Oltean din Poiana-sărată, deplângënd perderea șefului.

Ridicându-se coliva (panachida) și după otpustul dat „Vecinica lui pomenire” cântat de clerul present și de mulți dintré mireni, s'a rupt zagazul lacrimilor, cari au udat obrazele tuturor.

Constat următoarele:

Numele cel bun de care s'a bucurat și care și-l'a asigurat regretatul protopresbiter D. Coltofean, o împrejurare care a făcut, că, de și timpul a fost förte urit, public imens de mare a petrecut la locul de vecinică odihnă pe iubitul defunct, act la care a luat parte inteligința magiară din Brețcu în frunte cu canonicul Bolint; și vrednicia cu care a condus reposatul acest tract, atât de espus loviturilor dușmane.

Înceiu deci, esprimând părerea generală, că timpul va dovedi ce gol a rēmas în biserică noastră prin perderea lui D. Coltofean, care mult a fost stimat și iubit de preoții tractuali, cărora nu șef, ci părinte li-a fost.

Zante.

NOUȚĂȚI

Sfântul Sinod al bisericeii gr. ort. române din România se va întruni în sesiune ordinară de primăvară la 1 Maiu v. în București. Deschiderea sesiunii se va face, ca de obicei, prin mesaj de tron, pe care l'va ceti ministrul de culte și instrucțiune publică, domnul Spiru Haret.

De la comitat. În 8 Maiu st. n. (Vineri) comisiunea administrativă a comitatului Sibiu își va ține ședința lunară ordinară, în sala de ședințe a casei comitatense. Tot-atunci va ține ședință și comitetul disciplinar comitatens și comisiunea de reclamațiuni în instanța a doua, în cauze comitatense.

Dr. Iosif T. Bădescu, secretariu al consistoriului eparchiei Caransebeșului, ridicat nu de mult la trépta călugărescă de protosinel, în ultima ședință a sinodului eparchial ținut săptămăna trecută, a fost ales asesor ordinar în senatul bisericesc.

În amintirea poetului Alexandri. În ședința de Vineri Academia română a primit unanim propunerea făcută de membrul Iacob Negruzzi, ca Academia să ridice în București o statuă întru eternizarea poetului Vasilie Alexandri, fost membru al Academiei. În acest scop Academia va inicia o colecție publică.

† Moise Bocșan, fostul protopresbiter al tractului Arad în eparchia aradană, trecut la pensie mai anii trecuți și retras la moșia sa din Curtici (lângă Arad), a răposat, în etate de 79 ani. Din partea familiei s'a dat următorul anunț funebru: Subscriși, cu inimă frântă de durere aducem la cunoștință, că iubitul nostru tată, respective moș, strămoș și soerul Moise Bocșan, protopopul gr. ort. român emerit al Aradului, după scurte suferințe la 20 April v. (3 Maiu st. n.) a. e. la orele 6 după am. a încetat din viață, în al 79-lea an al vieții și 55-lea al preoției sale. Rēmășițele pămîntești ale răposatului în Domnul au fost depuse spre eternă odihnă în cripta familiară din Curtici în 22 April v. (5 Maiu st. n.) la ora 1. după amiaz. Fie-i țărina ușöră și memoria binecuvântată!

Conferențele învățătorești au fost deschise astăzi pretutindenea. În Sibiu, deschiderea a făcut-o dl asesor consistorial Nicolae Ivan prin o remarcabilă vorbire, pe care o vom da în numărul proxim al ziariului nostru în întregime, împreună cu un raport amănuntit despre mersul desbaterilor.

*

La temnița. Domnul Victor Lazar, redactor la „Voia poporului”, și-a început la 1 Maiu n. pedepsă de cinci luni temniță de stat (pentru agitație), în temnița Seghedinului. Conducerea „Foii Poporului” a primit-o dl Silvestru Moldovan.

*

Mănăstirea din Sinaia, reparată pe spesele M. Sale Regelui Carol I., va fi sfințită în 25 Maiu v. cu ocaziunea serbării chramului mănăstirii. Actul de sfințire va fi sêvșrit de Metropolitul-Primat al României, cu asistența cuvenită, și în prezența Regelui, Reginei și a principelui Ferdinand.

*

Nenorocire în o biserică română. În Hăpria (comitatul Alba-inferiöră) în nopțea de Paști era vënt așa de puternic, în cât a doborit turnul, de lemn, al bisericeii gr. or., care cădënd pe coperișul bisericeii (de lemn și ea) a rupt coperișul și cerimea. Nenorocirea s'a întemplat pe timpul când întreg poporul era adunat în biserică la serviciul divin al Invierii. Doi inși, Teodor Demian și Vasilie Papiian au fost uciși de ruinelele cădute în interiorul bisericeii, ear' alți opt inși au fost răniți grav. În urma grozavei nenorociri serviciul divin nu s'a mai putut continua.

*

Anarhie în Macedonia. Acțiunea bandelor organizate de comitetul bulgar revoluționar în timpul din urmă a întrat în stadiu de sēmănă mult cu evenimentele cari înainte cu un pătrar de secol premerseseră rēșboiului ruso-turcesc. Nu mai e vorba de ciocniri prin munți întré bande revoluționare și trupe turcesci, ori de störceci de bani de la locuitorii macedoneni în scopul revoluționării, ci de atentate pe față, în ziua mare, comise în orașe cu garnisonă turcescă. Evenimentul cel mai grav dintré tôte câte s'au întemplat până acum în legătură cu resolvarea prin reforme a chestiunii macedonene, e fără îndoială atentatul din Salonie, ale cărui victime sunt preste 100 de ömeni uciși, mare mulțime de răniți și arestați și număröse edificii făcute ruine. În 29—30 April agenți ai comitetului revoluționar au aruncat bombe de dinamit la palatul băncii ottomane, la localul clubului german și la altele, distrugându-le total. De-odată cu sêvșșirea atentatelor, bandele de revoluționari au distrus liniile telegrafice, întré Salonie și Constantinopol, și Tirnova, făcënd stricăciuni căii ferate tot prin esplosii de dinamit. În timpul acesta alți Bulgarii străbăteau în trăsuri orașul, aruncând bombe de dinamit asupra băncilor, cafenelelor, restaurantelor și cluburilor europene. În 1 Maiu atentatorii și-au continuat opera de distrugere, dând miliției turcesci mult și greu lucru întru restabilirea ordinei. Mulți soldați au fost uciși de membrii cetelor de atentatori.

Consulii din Bitolia (Monastir) ai Angliei României și Greciei au căpătat de la comitetul revoluționar amenințare că ori-cum ar cerca să se apere de rēșbunarea comitetului, de mörte totuși nu vor scäpa. În urma acestei amenințări consulul Greciei a plecat deja din Bitolia împreună cu întrégă familia, ear' ceilalți doi numai incunjuțați de câte șese cavași outeză să iese la strădă.

În fața acestor stări grave puterile cele mai de apröpe interesate, ca Austro-Ungaria, Rusia, Italia, au decis să trimită în portul de la Salonie vase de rēșboiu. O telegramă din Viena dto 2 Maiu raporta chiar, că vasele de rēșboiu „Habsburg”, „Wien” și „Magnet” au sosit deja în port. La Constantinopol s'a ținut consiliu de ministri, presidat de Sultanul, în nopțea de 1 spre 2 Maiu, în firul căruia se svonește că guvernul turcesc ar fi hotărfit să trimită Bulgăriei ultimă, ea fiind cauza că comitetul revoluționar e atât de temerar, fiind-că pe sub mână l' spriginește în acțiunea lui revoluționară.

*

Sfat bun. Cine voește să samene érbă frumösă, i-se recomandă să cumpere amestecul de sēmênță de érbă „Promenade” sau „Insula Margareta”, care l' vinde casa de sēminte c. și r. de curte Edmund Mauthner din Budapesta. De 29 ani liferéză Mauthner sēmênța acosta pentru parcurile Budapestei și ale insulei Margareta.

*

Mama de ani de zile a fost bolnavă. Purlând însă crucea după electro-magnetică nr. 86,967 R. b. inventată de d-vöstră și-a câștigat sănătatea earăși, pentru-ce nu pot fi destul a Vê multămi. Cu stimă, Ioan Stiener, Györköny (com. Tolna). — Trebuie mai bună dovadă despre puterea de vindecare ce o are crucea după electro-magnetică a dlui Albert Müller (Budapesta V. Vadasz-utca 42/V)?

Anunț.

Cassa de păstrare (reuniune) în Seliște acordă **împrumuturi hipotecare** de la suma de C. 3000 în sus **cu 7%** fără altă proviziune sau competență de scris; ear' **creditele de Conturent** cu acoperire de hârtii de valoare **cu 6-3%**.

Din ședința Direcțiunii ținută în 23 April 1903.

[59] 2-3

Direcțiunea.

De la Librăria arhidieceșană

se pot procura următoarele cărți:

Biblioteca internațională:

1. *Minciunile convenționale*, de Max Nordau . . . . . cor. 3-
  2. *Robia femeiei*, de Stuart Mill . . . 1-50
  3. *Educațiunea intelectuală*, de Spencer 2-
  5. *Este omul liber?*, de Renard . . . 1-50
  6. *Căntece populare din Muscel*, de Rădulescu-Codin 2-50
  7. *Copilăria și adolescența*, de E. Legouvé 2-
  8. *Novelă originală*, de Ch. Silvan . . . 2-50
  9. *Dare și avere*, de Freytag, volumul I 3-50
  10. *Dare și avere*, de Freytag, volumul II 3-
  11. *Omul genial*, de Türck 2-
- Poesii*, de Dimitrie Bolintineanu, volumul I: legende istorice, florile Bosforului, basme, note; volumul II: macedonele, reverii, diverse. Prețul ambelor volume 12-
- Novelă*, de Duliu Zamfirescu 5-
- Novelă*, de Slavici, volumul I, cuprinde: Popa Tanda, Scormon, La crucea din sat, Gura satului, Budulea Taichii, Bobocel, Vecini I și II; volumul II, cuprinde: O viață perdută, Móra cu noroc, Norocul, Comóra; fie-care volum 4-

- Novelă*, de N. Gane, trei volume, à . . . 2-
- Poesii*, de Matilda Cugler Poni, ed. II. . . 4-
- Poesii*, de A. Vlăbuță, ed. completă . . . 2-50
- Astra*, de Dito și Idem, trad. de Gion . . . 6-
- Poesii*, de Iacob Negruzzi 2-
- Scrieri complete*, de I. Negruzzi:
- volumul I: Copii de pe natură, Scriitori 5-
- volumul II: *Poesii*, satire, epistole, idile, balade, poesii lirice, idei și maxime 4-
- volumul III: *Mihail Vereanu*, (Primblări prin munți) 5-
- volumul IV: *Teatru* (Nu te juca cu dracul, Impăcarea, Amor și violenție, O alegere la senat, O poveste, Beizadea epaminonda) . . . 5-
- volumul V: *Pe malul mării, Din Carpați*, traduceri din Schiller: Hoții, Conjurația lui Fiesco la Genova 5-
- volumul VI: traduceri din Schiller: Cabala și Amor, Don Carlos, Maria Stuart 5-
- Amintiri din pribegia după 1848*, de Ioan Ghica, 9 scrisori către V. Alecsandri 6-
- Critice (1867-1892)*, de T. Maiorescu, volumul I-III, à 4-

Momente din viața bisericească a Românilor ortodoxi din Transilvania. 1780-1787. De *Mateiu Voileanu*, asesor consistorial. — Se poate procura de la *Librăria arhidieceșană* cu prețul de 80 fil. plus porto 10 fil.

Dr. Iosif Blaga

Analize psihologice.

Lecțiuni de psihologie

pentru învățământul secundar

Prețul **cor. 2-50** + 20 fil. porto.

Se poate procura de la *Librăria arhidieceșană* din Sibiu.

A eșit de sub tipariu în Tipografia arhidieceșană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria arhidieceșană în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9-50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Important pentru fie-care om!

Desfacere totală cu prețul cel mai eștin, numai cu fl. 2-95 o garnitură admirabilă din 14 bucăți prețioase, juvaericale etc.

Important pentru fie-care om!

- 1 orologiu de busunariu, anker remontoir de nickel, marca „System Rosskopf Patent“, cu capace gravate frumos, regulator precis, 3 ani garanție și cutie.
  - 1 Lanț elegant panșerat, suflat sau nickelat dimpreună cu acățător sistem parisian.
  - 1 ac de cravată aurit cu imitație de briliante.
  - 1 păreche nasturi pentru manșete aurii marca „Garantie“.
  - 1 garnitură nasturi (botoni) aurii pentru gulere și pepturi, constând din 5 bucăți.
  - 2 inele de aur cu pētră elegantă.
  - 1 oglindă de busunar în cutie.
- Aceștea 14 prețioase și admirabile obiecte dimpreună cu orologiu remontoir anker se predau numai cu 2 fl. 95 cr. prin rambursare sau prin trimiteră înaintea sumei la firma: Brăder Hurviz, casă de esport, Krakau Stradom 17 (Oesterr.)*
- Neconvenind a le returna în 8 zile primind banii înapoi fără ca cumpărătorul să fie cu ceva prescurtat. — Cataloge bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale, se trimit gratis și franco. [61] 1-10

Agenți se caută.

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, pe lemn séu pe tinichea, ținc, aluminium etc. în ori-și-care mărime pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei arhidieceșane
Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

- IV.**
- Archangelul Mihail
„ Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumitru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
„ Simeon
„ Andreiu
Evangelistul Ioan
„ Luca
„ Marcu
„ Mateiu
Prorocul Zacharia
Apostolul Iacob
„ Filip

- I.**
- Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Nașterea Domnului Iisus Christos
Fuga la Egipt
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Invierea lui Lazar
Schimbarea la față
Răstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormânt
Invierea Domnului
Înălțarea — Floriile
Tăierea împrejur
Nascerea Maicei Domnului
Pogorirea Duchului sfânt
Nascerea sftului Ioan Botezătorul
Grigorie, Vasilie și Ioan
Adormirea sfintei Ane
Aflarea capului sf. Ioan Botezător.

- II.**
- Iisus pe Cruce
Înălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Tăierea capului sfântului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasilie
- III.**
- Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfântul Dumitru călare
Sfântul George
„
Maica Domnului
Petru și Pavel
Archangelii Mihail și Gavriil
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fôrte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35-	40-60	51-80	70-	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28-	33-60	42-	56-	70-	Cor. fôrte fine.
fine	26-60	29-40	46-20	50-	72-50	23-10	25-90	40-60	49-	65-80	20-30	23-10	35-	43-40	60-20	18-20	21-	30-80	39-20	56-	„ fine.
simple	14-	16-10	18-20	26-20	30-40	12-60	14-	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14-	21-70	29-40	9-80	10-50	11-40	19-60	26-60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icoane pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tinichea cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminium și ținc vor costa cu prețul metalului întrebunțat *mai mult*.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condițiile cele mai favorabile.